

ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ НА УРОКАХ ГЕОГРАФІЇ

Ваховська Вікторія

здобувач вищої освіти,
ЖДУ імені Івана Франка (Україна)

Яковлева Валентина

кандидат педагогічних наук,
доцент ЖДУ імені Івана Франка (Україна)

Вдосконалення проєктної діяльності здобувачів освіти під час вивчення теми «Корисні копалини України» потребує цілісного підходу, який поєднує педагогічні, організаційні та методичні аспекти навчання. Основна мета таких рекомендацій полягає у стимулюванні пізнавальної активності, розвитку аналітичних, комунікативних та соціально-особистісних компетентностей, а також у формуванні здатності до самостійного дослідження та прийняття обґрунтованих рішень. Це забезпечує не лише успішне засвоєння географічного матеріалу, а й розвиток загальнонавчальних і ключових компетентностей, необхідних для практичної діяльності у сучасному суспільстві.

На думку Гумен С. Ф., ефективне використання проєктного методу передбачає поєднання різних форм навчальної взаємодії, що дозволяє здобувачам освіти адаптуватися до різних типів завдань та способів отримання інформації [2, с. 90]. Особливо цінним є баланс між індивідуальною та груповою роботою: індивідуальна діяльність стимулює особисту відповідальність і самостійне мислення, а групова – розвиток комунікаційних навичок, здатності аргументовано висловлювати власну думку та враховувати позиції інших. Це відповідає сучасним концепціям компетентнісного навчання, у яких акцент робиться не лише на накопиченні знань, а й на формуванні вмінь застосовувати їх у практичних та міжпредметних контекстах.

Планування та структуризація завдань є ключовими для успішної реалізації проєктів. Чітке визначення етапів роботи, очікуваних результатів та

критеріїв оцінювання дозволяє здобувачам освіти систематично аналізувати власний прогрес та ефективно використовувати навчальний час. Вовк Н., Вікторенко І. та Федь І. відзначають, що така структурованість підвищує результативність засвоєння матеріалу, а також сприяє формуванню навичок організації та самоконтролю [1, с. 15]. Додатково, планування передбачає врахування рівня підготовки здобувачів освіти та специфіки регіонального компонента, що робить проєкт більш адаптованим до потреб навчальної групи.

Інтеграція цифрових і картографічних ресурсів значно підсилює ефективність проєктного навчання. Використання онлайн-карт, інтерактивних атласів, баз даних та інших цифрових інструментів дозволяє здобувачам освіти не лише глибше опрацювати навчальний матеріал, а й формувати просторове мислення, аналітичні навички та цифрову компетентність. Системне застосування цифрових ресурсів стимулює розвиток навичок критичного мислення, здатності аналізувати великі обсяги інформації та робити обґрунтовані висновки [5, с. 14]. Особливо важливо включати завдання, які передбачають порівняння різних джерел інформації та відстеження змін у географічних даних у динаміці.

Використання локального компоненту у проєктній діяльності здобувачів освіти підвищує мотивацію та рівень залученості. Опрацювання регіональних даних, дослідження ресурсів власного регіону та порівняння їх із сусідніми областями сприяє формуванню більш глибокого розуміння матеріалу, розвиткові аналітичних і дослідницьких навичок. На думку Новиченка О., застосування локального компоненту стимулює глибоке опрацювання матеріалу, активізує пошуково-дослідницьку діяльність і підвищує інтерес до навчання [3, с. 95]. Також, опрацювання регіональних аспектів формує соціально-екологічну свідомість та уміння оцінювати економічні й екологічні наслідки використання корисних копалин.

Регулярне зворотне зв'язування від педагога є важливим чинником успішності проєктної діяльності. Надання систематичних коментарів щодо прогресу, виявлення сильних і слабких сторін роботи, стимулювання

самооцінки та рефлексії дозволяє здобувачам освіти формувати критичне мислення та здатність до саморегуляції. Крім того, педагог може моделювати навчальні ситуації, що потребують ухвалення складних рішень, тим самим формуючи у здобувачів освіти компетентності в аналізі інформації та прийнятті обґрунтованих рішень у реальних умовах.

Особливу увагу варто приділяти розвитку міжпредметних зв'язків. Використання знань з математики, інформатики, економіки для аналізу даних, побудови просторових моделей та візуалізації результатів формує комплексні компетентності та готує здобувачів освіти до практичної діяльності. Паніна Л. А. та Новоселецький А. М. відзначають, що такий підхід сприяє глибшому розумінню теми та розвитку аналітичного мислення, одночасно забезпечуючи інтеграцію теоретичних знань із практичними завданнями [4, с. 19–20].

Таким чином, методичні рекомендації щодо вдосконалення проєктної діяльності з географії охоплюють педагогічні, організаційні та технологічні аспекти навчального процесу. Вони спрямовані на стимулювання самостійності, активної взаємодії, розвитку аналітичних, комунікативних та цифрових компетентностей. Впровадження таких рекомендацій забезпечує не лише підвищення ефективності засвоєння знань, а й формує готовність здобувачів освіти до дослідницької діяльності, критичного аналізу інформації та прийняття обґрунтованих рішень у сучасних умовах навчання, створюючи умови для формування всебічно розвиненої особистості, здатної до самостійного навчання та професійної реалізації в майбутньому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вовк Н., Вікторенко І., Федь І. Реалізація проєктної технології навчання в системі позашкільної освіти. Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти. Вип. 16. Слов'янськ, 2021. 21 с.

2. Гумен С. Ф. Актуальність використання методу проєктів як засобу активізації пізнавальної та дослідницької діяльності на уроках історії. Теорія та

методика навчання суспільних дисциплін: науково-педагогічний журнал. № 2 (5). 2017. 87-93 с.

3. Новиченко О. Використання проектної технології як засобу розвитку творчих здібностей учнів. Проекти в початковій школі: тематика та розробки занять. К.: Шкільний світ, 2016. С. 93–97.

4. Паніна Л. А., Новоселецький А. М. Проектна діяльність як ефективний засіб навчання здобувачів освіти нової української школи. Інноваційна педагогіка. Теорія та методика навчання (з галузей знань). Випуск 64. Том 2. 2023. С. 18-22. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/64.2.3>

5. Liu S., Zhu X. Designing a Structured and Interactive Learning Environment Based on GIS for Secondary Geography Education. Journal of Geography. 2008. Vol. 107, iss. 1. P. 12–19.